

Vértesi geonapok

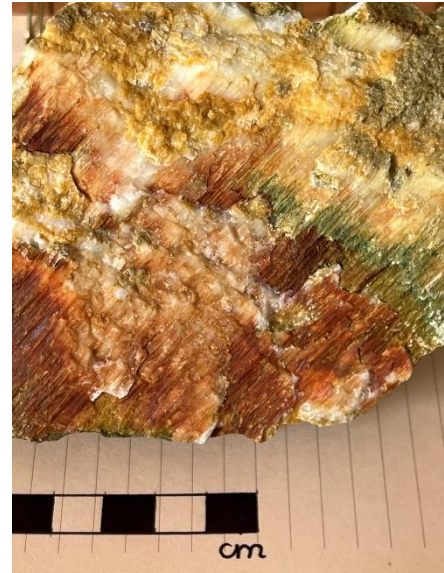
A Székesfehérvár Városi Természetbarát Szövetség szervezésében idén tavasszal is megrendezésre került a Vértésben immár második alkalommal a geosuli. A Vértés területén két alkalommal indítottak geo-túravezetői tanfolyamot és ennek a területnek a részletesebb megismerése érdekében a már említett két geosulit. Az információkat Futó János geológus, nagy szakértelemmel mégis közérthetően adja át, így bárki számára érthető és élvezetes lehet egy ilyen túra.

A hegység első ránézésre egy egységes karbonátos tömbnek tűnhet, de most, hogy már több tucat terepi napot eltöltöttem a területen, úgy gondolom sokkal érdekesebb mint amire számítottam.

Az idei program Várgesztes és Vértessomló térségében zajlott.

Ez a kis terület is igen gazdag. A földtörténet több időszaka és kora is megtalálható a felszínen. Az egyik völgy mentén sétálva sok-sok millió évet tudunk utazni az időben. Az útbevágásnak köszönhetően a földtörténeti középidő (triász, jura, kréta) mind a

három tagját megcsodálhatjuk. A tektonikus mozgások miatt ez a sorozat megfordult és alul van a legfiatalabb kréta (Tatai Mészkö), majd a jura és a triász. Ha ez még nem elég érdekes ezek tetején foltokban eocén korú mészkövet is találunk. A már említett tektonikus mozgások miatt a kőzetek megrepednek és elmozdulnak egymáshoz képest. A képen látható kalcit a hatalmas nyomás miatt elkenődött (1.kép). Ezek a mozgások nagyobb léptékekben is láthatók. Olykor egész sziklafalak, egyenes vagy ívelt síkok formájában. A mozgások ma is aktívak és időnként földrengések is tapasztalhatók. Eocén korú mészkőfoltok több helyen is megtalálhatóak a Vértésben. Ezen kövek egy részében szabad szemmel is észrevehetjük az ősmaradványokat. Ilyenek például az óriás mészvázás egysejtűek (2.kép), tengeti sün héja (3.kép), illetve ha szerencsések vagyunk, akkor a tuskéjét is megláthatjuk. Számos kagyló és csiga töredéke kerülhet a szemünk elé.



1. kép: Kalcit



2. kép: Nummulites perforatus



3. kép: Tengeri sün héja

2026.03.26.

Töltsünk el pár percet fényképezők és telefonok nélkül. Utunk során több alaklommal szép kilátó pontokat érintettünk, ezeknél érdemes egy pillanatra megállni és átadni magunkat a látványnak.

A hegység többsége karbonátos kőzet, de ha figyelmesen sétálunk, akkor átkovácsodott homokkővet (4.kép) is találhatunk. Ez a kis sáv-szerűen elhelyezkedő kőzet igen sok kérdést vet fel, hogyan alakult ki, miért pont ebben a sávban található, miért csak itt fordul elő ilyen kőzet... .

Turista térképen pár forrást is látunk, egyesek jelentős víz hozammal rendelkeztek, de a több éves csapadékhiánynak is köszönhetően ezekben nem láttunk vizet.



4. kép: Átkovácsodott homokkő



5. kép: Az egyik jelentősebbnek mondható barlang bejárata

Szerintem a barlangok, egy másik világba engednek betekintést. Az itteni barlangok, üregek mérete csak néhány alkalommal haladja meg a több métert, de ezek is sokszínű genetikával rendelkeznek.

“A barlangok változatos fejlődésének megismerésével az ember egy fölöttébb izgalmas fejezetet olvashat ki a természet kalandosan Gazdag életregényéből.” Jakucs L 1984

A természet adta látványosságok mellett épített örökség is található a területen: Vitányvár, Gesztesi vár, Csáki-várrom. Érdemes ezekhez is ellátogatni. Ha már ember által alakított tájról beszélünk, mindenkinek ajánlom az Oroszlányi Bányászati Múzeumot is. A múzeum az egykori bányaépületeit használja és akár egy egész napos családi program is lehet.

Ebben a néhány napban is sok hasznos információhoz jutottunk. Megismerhettük ennek a tájegységnek a természeti kincseit. Még számos terület vár felfedezésre, remélem ezeknek is részese lehetek.

Kolarovszki Réka